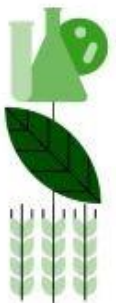

Antimikroobse resistentsuse vähendamine farmitöös, levinumad vead ja nende vältimine praktikas

Esineja: Relika Ivask

Veebikoolitus 27.02.2026

**Teadmised
on põllu
ramm**

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Millest täna räägin:

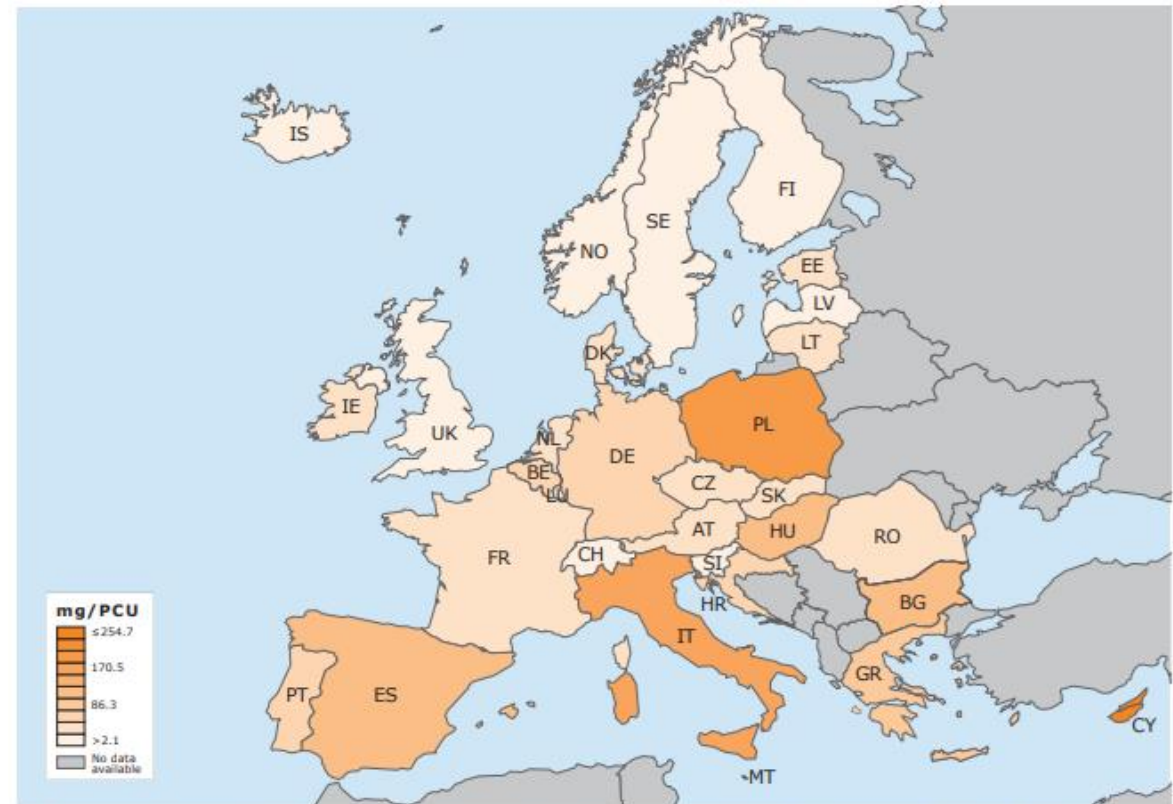
- 1. AMR - mis see on.
- 2. Levinumad vead, mis põhjustavad AMR-i farmis
- 3. Praktilised meetmed AMR-i vähendamiseks farmis
- 4. Tugev bioohutusprogramm
- 5. Loomade tervise ja heaolu parandamine
- 6. Vaktsineerimine
- 7. Erinevad võimalused AB vabalt
- 8. Eesti AMR strateegia 2025-2030
- 9. Kokkuvõte

AMR – mis see on

- AMR – on antimikroobne resistentsus, on mikroorganismide võime muutuda ravimitele allumatuks.
- See on kiiresti arenev globaalne probleem.
- Kujuneb peamiselt **antibiootikumide väär- ja liigkasutamise** tõttu nii veterinaarias, humaanmeditsiinis kui loomakasvatustes.
- AMR-i levik mõjutab loomade tervist, toidujulgeolekut ja rahvatervist, on farmisüsteemis vajalik terviklik „Ühe tervise” lähenemine.

Peamiselt toiduloomadele turustatavate antibiootiliste veterinaarravimite toimeaine müük tonnides¹, PCU 1000 tonnis ja müük mg/PCU-s 31 Euroopa riigis 2022. aastal

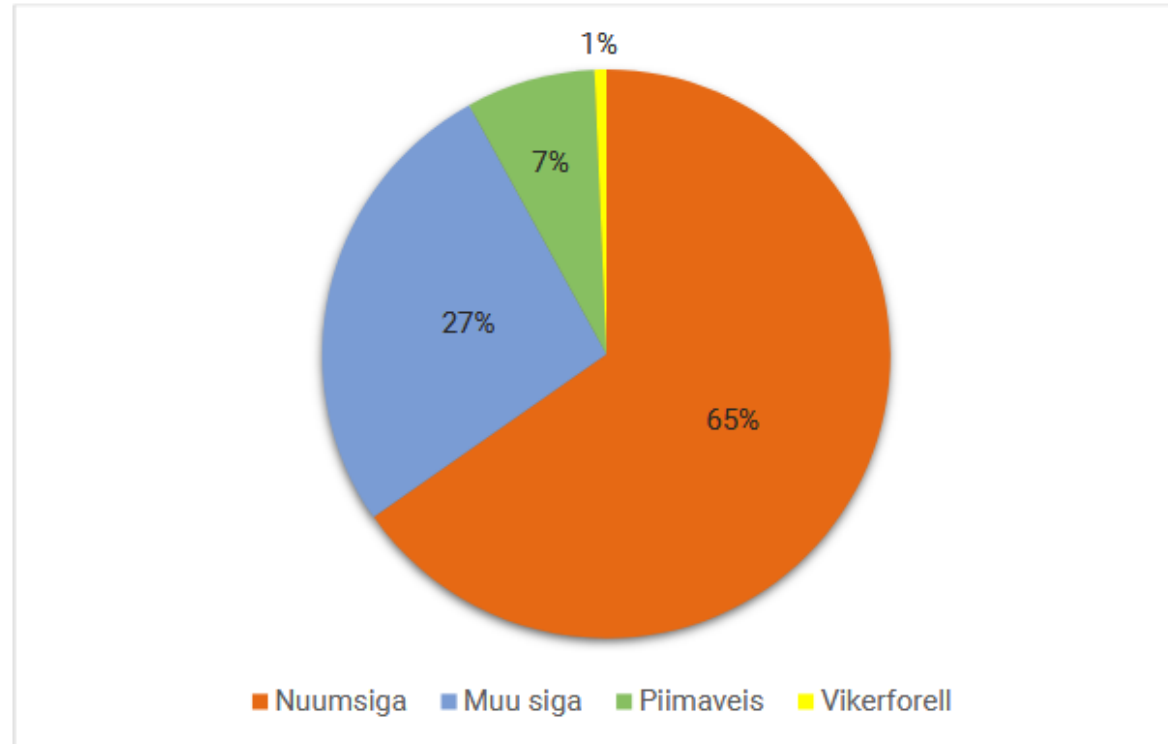
No	Country	2022, mg/PCU	No	Country	2022, mg/PCU
1	Norway	2,1	17	Czechia	46,4
2	Iceland	4,4	18	Lithuania	48,2
3	Sweden	10,6	19	Romania	48,8
4	Finland	14,9	20	Croatia	56,2
5	Latvia	20,8	21	Germany	69,9
6	Luxembourg	25,1	22	Belgium	73,5
7	Slovenia	25,7	23	Malta	74,4
8	United Kingdom	25,7	24	Portugal	77,1
9	Switzerland	27,3	25	Greece	89,0
10	Ireland	33,6	26	Bulgaria	103,2
11	Denmark	34,1	27	Hungary	111,2
12	Austria	36,2	28	Spain	127,4
13	Netherlands	37,0	29	Italy	157,5
14	France	38,9	30	Poland	196,0
15	Slovakia	41,1	31	Cyprus	254,7
16	Estonia	45,8	Median 31 countries 45,8		

¹ ESVAC-participating countries' codes according to ISO 3166 — Codes for the representation of names of countries and their subdivisions.

PCU – populatsioonikorrelatsiooni ühik ehk mg antibiootikumi toimeaine iga 1kg teoreetilise looma kaalu kohta aastas.
Allikas: Sales of veterinary antimicrobial agents in 31 European countries in 2022 Thirteenth ESVAC report.

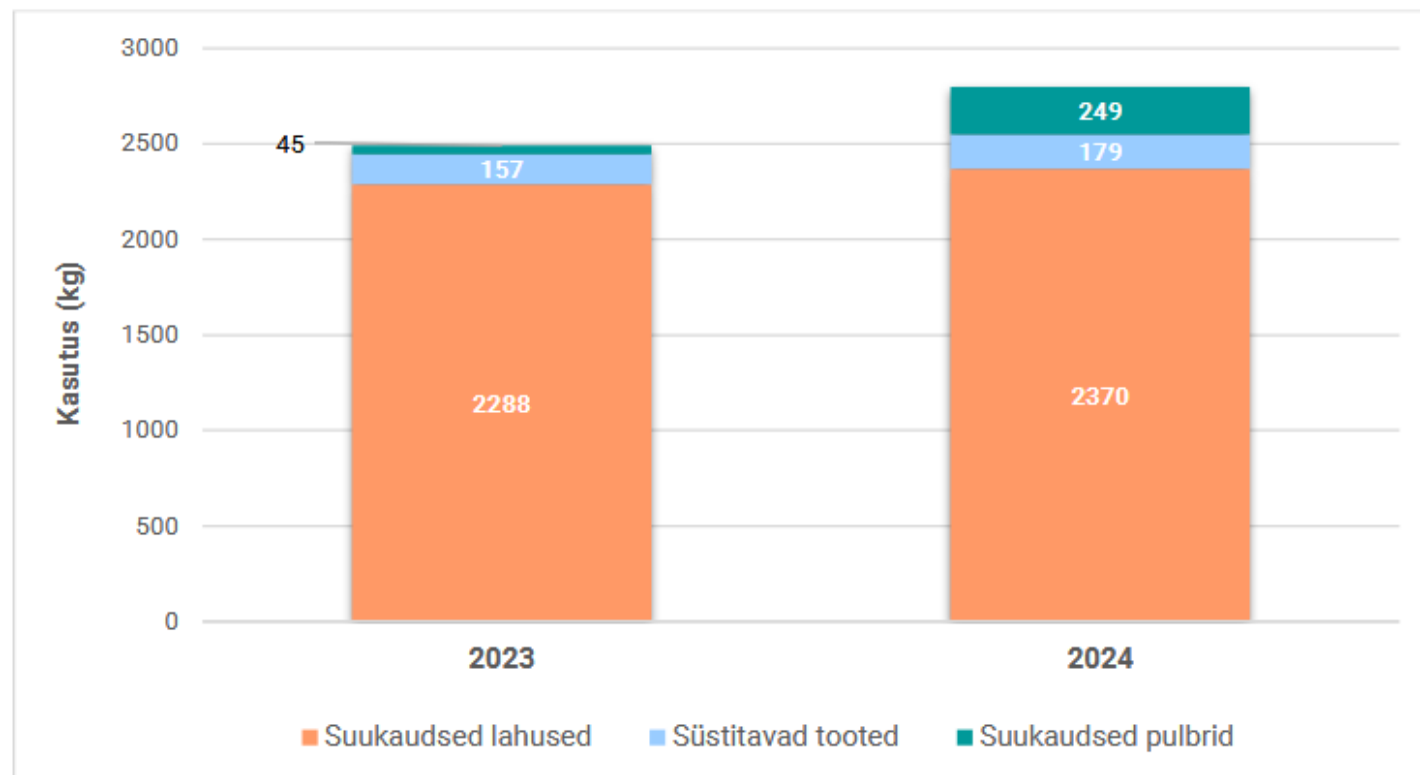
Ravijuhtude osakaal 2024a.

Joonis 3. Ravijuhtude osakaal 2024. aastal. Teiste liikide osakaal (lihaveis, hobune, lammas, munakana, koer, kass, muu kana, kits, kaamellane, muu kodulind) alla 1%.

**Kõik selles peatükis olevad graafikud põhinevad PTA e-andmekogu andmetel.*

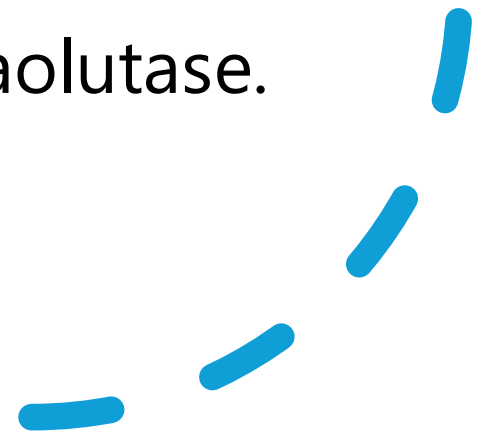
Sigadel
kasutatud
ravimi kogused
ja ravivormid
2024.

Joonis 9. Sigadel kasutatud ravivormid aastatel 2023 ja 2024.

Levinumad vead, mis põhjustavad AMR-i farmides

- Antibiotikumide (AB) kasutamine ilma diagnoosita.
- Reservantibiootikumide põhjendamatu kasutamine (AB katekooriad).
- Antibiootikumide liigne ja korduv kasutamine karjas.
- Halb bioohutus farmis.
- Loomade halb pidamis- ja heaolutase.

AMEG antibiootikumide kategooriad

D	C	B	A	KEELATUD kasutada toiduloomadel*	KEELATUD kasutada loomadel (ainult inimeste suukaud)
MÕISTLIK	ETTEVAATLIK	PIIRATA	VÄLTIDA		
Aminoglükosiidid spektinomütsiin tetratsükliin	Amfenikoolid florfenikool kloramfenikool	Fluorokinoloonid danofloksatsiin enrofloksatsiin	Makroliidid telitromütsiin erütromütsiin	Amfenikoolid klooramfenikool kloramfenikool	Aminoglükosiidid plasomütsiin Enrofloksatsiin

A large orange circle is positioned on the left side of the slide, partially overlapping the text.

Praktilised meetmed AMR vähendamiseks farmitöös

Antibiootikumide mõistlik ja sihipärane kasutamine:

- Määrata laboris haigustekitaja ja selle tundlikus.
 - Välti viirushaiguste korral antibiootikumi kasutamist.
 - Jälgi õigeid annuseid, ravi kestust ja manustamisviisi.
 - Dokumenteerige korrektset.
-
- A blue dashed line is located in the bottom right corner of the slide, consisting of several short, curved segments.

Tugev bioohutus- programm farmis

- 28-päevane karantiin uutele loomadel.
- Loomade liikumiste minimeerimine ja transpordiriskide vähendamine.
- Regulaarne söötmis- ja jooginõude puhastamine.
- Varustuse täielik puhastus ja desinfitseerimine.
- Kahjuritõrje (närilised, linnud, kiletiivalised).
- **Bioohutuse parandamine vähendab bakterite ja resistentsuse leviku risk!**

Loomade tervise ja heaolu parandamine

- Ternespiim – maternaalsed antikehad
- Vältida ülerahvastatust ja halba kliimat
 - Hea ventilatsioon
 - Kuivad, puhtad asemed
 - Loomade grupiõige pidamine

Kehvad tingimused nõrgestavad loomade vastupanuvõimet ja suurendavad antibiootikumi kasutamist.

Vaktsineerimine ja ennetamine

- Veterinaararsti koostatud vaktsineerimisplaan.
- Võimalus - farmispetsiifiline vaktsiin/-id.
- Vaktsiinid vähendavad vajadust antibiootikumide järele.

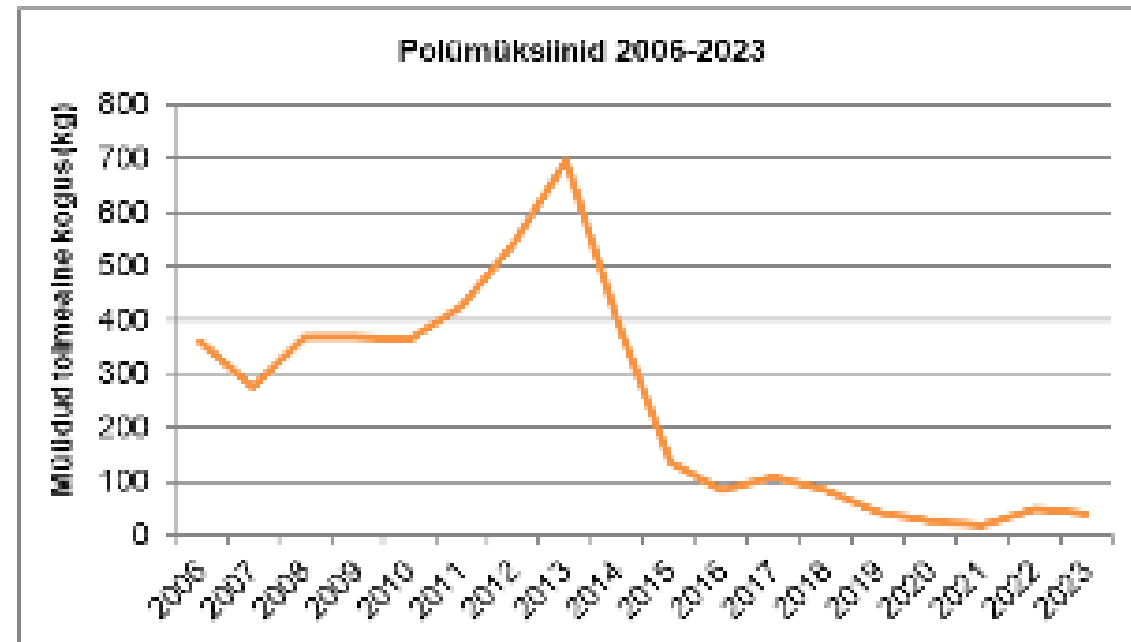

Iga väikene
muutus farmis
võib tuua
antibiootikumi
kasutamise
vähenemise.

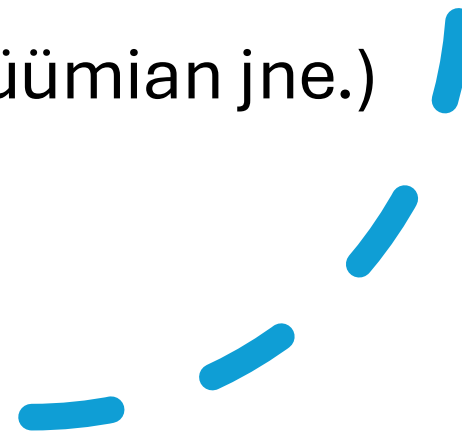
Arvamus

Kriitiliste antibiootikumide kasutamine

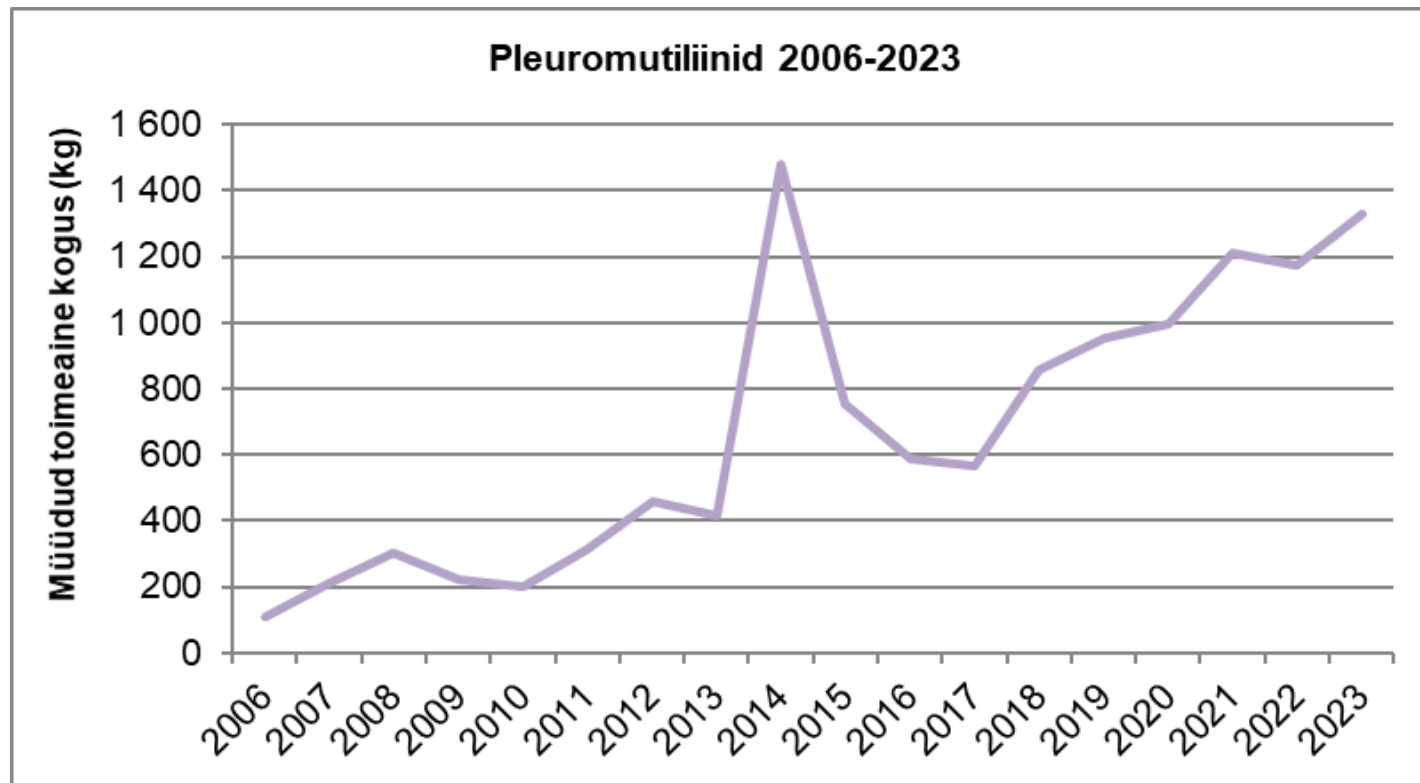

Erinevad võimalused antibiootikumi- vabalt loomi- aidata

- Vitamiin (ADE, E-seleen, C-vitamiin jne.)
- Mineraalid (Zn, Co jne.)
- Hapestajad
- Aminohapped
- Aspiriin
- Rögalahtisti
- Taimsed ekstraktid (oregano, tüümian jne.)

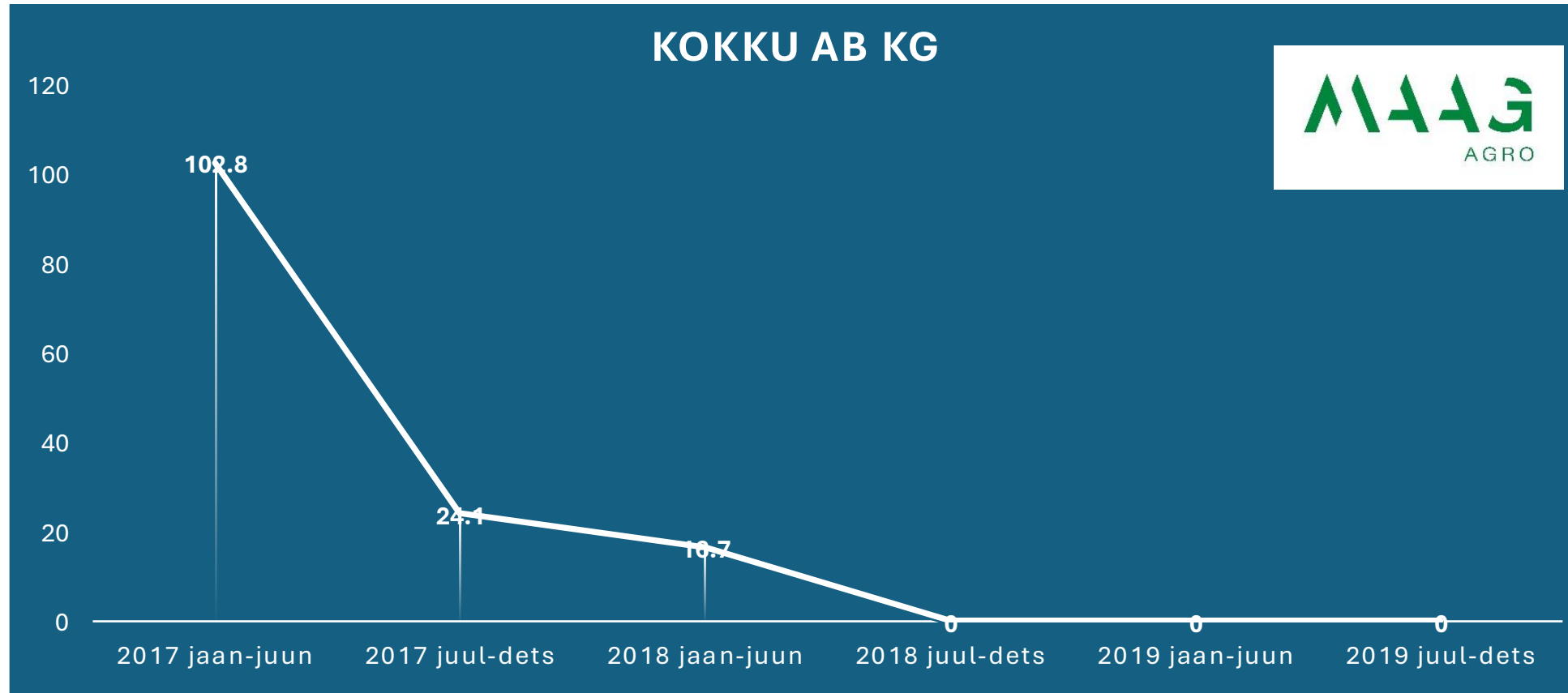

Iga väikene
muutus farmis
võib tuua
antibiootikumi
kasutamise
vähenemise.

Antibiootikumi kasutamise dünaamika Talleeggis.

Alates 2019 aastast kasvatatakse broilerit antibiootikumivabalt.

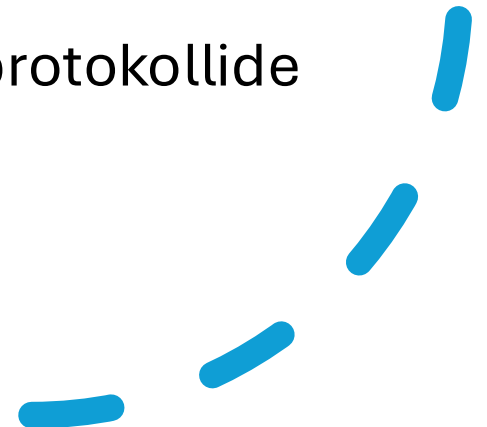

Eestis AMR strateegia 2025-2030

- Eesti rakendab „Üks tervis“ lähenemist, mis ühendab inimeste , loomade ja keskkonna tervise seire ja juhtimise.
- Strateegia rõhutab:
 - vastutustundliku ravimikasutust,
 - andmete kogumist ja seiret,
 - valdkondade ülest koostööd.

Kokkuvõte

- Antimikroobse resistentsuse (AMR) vähendamine farmistöös eeldab tervislikku ja järjepidevat lähenemist:
 - Diagnoosipõhine ravi ja reservantibiootikumide piiramine
 - Loomade heaolu parandamine – vähem stressi, parem immuunsus
 - Tugev bioohutus – karantiin, puhastamine, küllastajate kontroll
 - Vaktsineerimine ja haiguste varajane tuvastamine
 - Koostöö veterinaaarstiga ja raviprotokollide järgimine
 - Dokumenteerimine

Lõpetuseks

Julge mõelda kastist välja, märka pisemaid detaile, julge otsustada ja katsetada ja nõu küsida.

Julge võtta väljapoolt isik, kes vaatab värske pilguga (vahel võib endal miskit märkamata jääda).

Vahel on mõistlik võtta riske parema homse nimel!

- Täna kuulame ja kaasaame!

